

Posudek oponenta
na diplomovou práci **Mgr. Josefa Škopka**

na téma

Politický cyklus, teorém středního/středového voliče
a racionální ignorance voliče z hlediska teorie veřejné volby

Autor zpracovává individuální téma rozšiřující okruh problematiky běžně probírané v rámci studia. V kontextu současného vývoje jde o téma velmi aktuální. Téma práce je zněním jedné ze zkouškových otázek z předmětu KFP/PAE. Autor na toto téma napsal v srpnu 2020 písemnou zkoušku, která byla po obsahové stránce velmi kvalitní. Je vidět, že téma autora zaujalo a problematiku zjevně sledoval dlouhodobě. V názvu tématu diplomové práce ponechal v nezměněné podobě znění zkouškové otázky (která zahrnovala jen některé aspekty teorie veřejné volby, ostatní byly součástí další zkouškové otázky). Je otázkou, zda nemohlo být téma diplomové práce pojato obecněji a zahrnout i další aspekty teorie veřejné volby (zejména vzhledem k tomu, že mnohé do práce zařazuje). V praktické části diplomové práce autor aplikoval teorii veřejné volby na důchodovou reformu.

První kapitola nazývá autor *Teorie veřejné volby jako ideový rámec* a pojímá ji jako úvod k celé práci. Kapitola je stručná a výstižná, i když ne se všemi stanovisky lze souhlasit (např. že politologie stát „démonizuje“ – str. 4, nebo že pozastavení EET bylo motivováno především časovou úsporou – poznámka 41). Pro větší přehlednost by bylo vhodné zařadit i obecnou definici veřejných statků a jejich vztah k teorii veřejné volby.

Druhá kapitola je zaměřena na *Politický cyklus*. Subkapitola 2.3 by bylo vhodnější zařadit již do úvodní kapitoly. Za přínosné považuji zařazení modelů politického cyklu (jen vysvětlující text má příliš heslovitý charakter). Naopak nepříliš organické je zařazení subkapitol, které se věnují roli byrokracie (2.7 a 2.8).

Kapitola třetí nazvaná *Teorém středního/středového voliče* srozumitelně vysvětluje koncepci středového voliče a je doplněna stručným popisem hlasovacích systémů.

Čtvrtá kapitola má název *Efekt racionální ignorance*. Přehledně a srozumitelně vysvětluje samotný princip a uvádí, kde může být zneužitelný (zájmové skupiny) i faktory, které mohou jeho efekt snížit. Těmi jsou zejména vzdělání voličů (lze diskutovat o tom, zda jen ekonomické) a informovanost voličů.

Aplikaci teorie veřejné volby v praxi autor ukazuje na příkladu oznámené důchodové reformy v ČR, o jejíž nezbytnosti nelze pochybovat. Kapitola je nazvána *Případová studie – důchodová reforma*. Jde o přehledné shrnutí snah o reformu důchodového systému v ČR obecně a ve vazbě na problematiku veřejného rozhodování. Aktualizace ve vztahu k aktuální veřejné politice je velmi zajímavá, i když u novějšího vývoje je asi příliš brzy na objektivní hodnocení. V práci měly být jasněji vymezeny názory autora od názorů převzatých.

Po stránce obsahové práce přináší řadu zajímavých vhladů, využívá široký rozsah řádně citovaných zdrojů. Výrazně přesahuje rozsah, který je běžně k tématu probírán v rámci povinného učiva.

Celou práci shrnuje stručný závěr, ve kterém autor shrnuje výsledky své práce a odpovídá na otázky, které si v úvodu položil.

Po formální stránce i rozsahem (63 stran vlastního textu) práce odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci. Velikost a styl písma jsou pro tento typ práce vhodně zvoleny. Práci vhodně doplňuje řada přehledných schémat a grafů, které popisovanou problematiku vysvětlují. Bylo by vhodnější začít kapitoly na samostatných stránkách. Autorovi v práci zůstaly mnohé překlepy až chyby. Systematicky je zřejmý problém s psaním čárky v souvětí (na mnoha místech buď přebývají nebo chybějí). Na několika místech zůstaly neúplné věty, na několika místech jsou vynechaná písmena ve slovech i gramatické chyby (které byly již v původní zkouškové práci). Tomu bylo možné předejít pečlivější kontrolou před odevzdáním.

Práce obsahuje anglické resumé. Seznam literatury obsahuje velké množství zdrojů, které jsou správně citovány a přehledně uspořádány. Poznámkový aparát je na dobré úrovni.

Kontrola systémem Theses neukázala žádnou významnější shodu s jinými uloženými prameny (shoda nižší než 2 % u sedmi pramenů), **práce není plagiátem.**

Práci doporučuji k obhajobě. Při obhajobě doporučuji zaměřit se na:

1. Zhodnoťte z hlediska teorie veřejné volby návrh úsporného balíčku a důchodové reformy, který 11. 5. předložila česká vláda
2. Které další oblasti vzdělání (kromě ekonomického) jsou důležité pro rozhodování voliče a proč?
3. Domníváte se skutečně, že většina lidí v ČR se chová podle hypotézy permanentního důchodu?

Plzeň 11. května 2023

Mgr. ing. Dana Bárková, Ph.D.